

Kleitabletten Oude schatten in Syrisch strijdgebied

Hoop voor de collectie in Idlib

Eind jaren zeventig werden in de ruïnes van Ebla, een antieke stad in Noordoost-Syrië, ruim 5000 beschreven kleitabletten aangetroffen, waarvan er ruim 2000 intact waren. Het grootste deel ligt in de kelders van het museum van Idlib.

Joost Vermeulen
AMSTERDAM

Toen Idlib, de grootste stad in het noordoosten van Syrië, in 2013 in handen viel van troepen die tegen president Bashar al-Assad streden, vreesden archeologen en historici het ergste voor de het museum van Idlib en vooral voor de wereldberoemde collectie kleitabletten uit Ebla die er lag opgeslagen. Iedereen herinnerde zich nog de beelden van de ravage in het museum van Bagdad tijdens de oorlog in Irak. En ook circuleerden er in 2013 al de eerste video-beelden van bebaarde islamisten die in musea en tempels standbeelden kapotsloegen.

De zorgen om het lot van de collectie in Ebla werden sindsdien alleen maar groter. Zo zou het museum zwaar getroffen zijn bij een van de bombardementen die de Syrische en Russische luchtmacht in 2014 op de stad hebben uitgevoerd. En ook zou er op grote schaal geplunderd zijn. En wat staat het museum nog te wachten als het Syrische leger aan zijn laatste offensief tegen de rebellen begint?

Als verloren beschouwd

Het slechte nieuws over hoe het het museum in Raqqa was vergaan, gaf ook weinig hoop. Het museum – waar onder andere de vondsten van de Nederlandse opgravingen bij Sabi Abyat werden bewaard – was na de inname van de stad door IS vakkundig leeggeroofd. Wat er nog rest-

→ De schat aan kleitabletten telde 5000 stuks. Een deel van de collectie is tijdens de burgeroorlog mogelijk geplunderd.

groepen onder aanvoering van al-Nusra) over het museum. Het beheer daarvan werd begin dit jaar zelfs formeel aan het Idlib Antiquities Center overgedragen.

Standbeelden vernield

Een van de eerste dingen die deze organisatie deed, was de schade inventariseren die het museum in de burgeroorlog had opgelopen. In 2014 was het gebouw tot twee keer toe getroffen door een bombardement van het regeringsleger, waarbij het zwaar was beschadigd. Ook gingen veel van de grotere standbeelden verloren die in de tuin werden bewaard. Omdat belangrijke stukken uit veiligheidsoverwegingen in de kelders waren opgeslagen, bleef de schade aan de vaste collectie relatief beperkt

“Die bombardementen waren een tragische vergissing,” zegt Mahmoud Hammoud, directeur van de Syrische Dienst van Oudheden in Damascus. De dienst had het regeringsleger op het hart gedrukt het museum te ontzien. “We wilden namelijk een situatie zoals in Aleppo voorkomen. Daar is door de aanvallen van het leger onnodig veel schade aangericht aan waardevol cultureel erfgoed.”

“Na de bombardementen hebben vandalen in het tijdelijk verlaten museum huisgehouden. Toen is de meeste schade ontstaan en er zijn ook zaken verdwenen,” zei archeoloog Fayez Qawsara van het Idlib Antiquities Center onlangs in een via YouTube verspreid filmpje.

Wat er precies ontbreekt, is volgens hem moeilijk vast te stellen, want er bestond geen goede inventarislijst. Gelukkig is die in het verleden wel door een Italiaans onderzoeksteam gemaakt van de kleitabletten, zodat in de toekomst kan worden gecontroleerd of, en zo ja, welke tabletten verdwenen zijn.

te van het interieur en van het gebouw, raakte later, bij de bevrijding van de stad door het regeringsleger, alsnog zwaar beschadigd.

“We hadden ons er al min of meer bij neergelegd dat de collectie in Idlib als verloren kon worden beschouwd,” zegt een woordvoerder van de Sapienza Universiteit van Rome, de instelling die sinds 1968 de wetenschappelijke verantwoordelijkheid heeft voor opgravingen in Ebla.

Onlangs kwamen er echter toch wat hoopgevende berichten uit de belegerde stad. Volgens Simat (Syriërs voor Cultureel Erfgoed), een non-profitorganisatie die samenwerkt met lokale partners, is een groep inwoners van Idlib die zich Idlib Antiquities Center noemt, er vorig jaar in geslaagd om een akkoord te bereiken met de stedelijke overheid (een conglomeraat van

‘Na de bombardementen hielden vandalen huis in het museum. Toen is de meeste schade ontstaan’

Strijd staat weer op uitbarsten

Het werk van de vrijwilligers in het museum in Idlib heeft veel impact gehad: tientallen vrijwilligers hebben zich in het afgelopen jaar aangemeld om te helpen bij het herstellen van de schade en het opnieuw toegankelijk maken van het museum. Dat resulteerde deze zomer in een feestelijke (her)opening van een groot deel van het museum.

De vertegenwoordigers van Simat en van het Idlib Antiquities Center hopen uiteraard dat het museum gespaard zal blijven in de strijd om Idlib, die op het punt van uitbarsten staat – president Assad heeft meermaals gezegd dat Idlib bevrijd zal worden van ‘alle terroristische groeperingen’.